

- RGW-90 (Німеччина) – сучасний багатофункціональний гранатомет.

Саме вони відповідають реаліям і викликам цієї війни, бо мають:

- високу точність та ефективність проти бронетехніки;
- малу вагу та портативність, що дозволяє використання в міських умовах;
- сучасну електроніку в окремих моделях (NLAW, RGW-90), що допомагає в наведенні;
- можливість ураження укриттів і живої сили завдяки різним типам боєприпасів;
- надійність в умовах бойових дій, мінімальні збої при використанні.

Поряд з цим є певні обмеження та виклики, що супроводжують їхнє застосування:

- підготовлений особовий склад, складність у використанні деяких моделей (особливо NLAW, Carl Gustaf);
- висока вартість окремих систем, особливо багаторазових;
- логістика та забезпечення боєприпасами – обмеження у постачанні з-за кордону.
- несумісність із радянськими калібрами – необхідність окремої інфраструктури.

Їх застосування в бойових умовах підвищує мобільності піхоти, можливість знищення бронетехніки без артилерії. Ці гранатомети мають позитивні відгуки як від штурмових підрозділів, так і від підрозділів, що тримають лінію фронту.

Підсумовуючи вищезначене можна впевнено заявити що іноземні гранатомети є важливим компонентом сучасного арсеналу і є доцільність збільшувати їхню кількість, особливо багаторазових систем (наприклад, Carl Gustaf). Поряд з цим необхідно розвивати власне виробництво або спільні програми зі союзниками. Особливої уваги потребує навчання військових та адаптація тактики під нову зброю.

Верголяс Олександр,

*Інженер відділення програмного та інформаційного
забезпечення інформаційно-обчислювального центру,
Харківський національний університет
Повітряних Сил імені Івана Кожедуба,
лейтенант*

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ОПЕРАЦІЯХ (ІПСО) В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ АГРЕСІЇ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

Актуальність проблеми.

Повномасштабна агресія Росії проти України ознаменувала новий етап інформаційної війни, в якому ключове місце посідають інформаційно-психологічні операції (ІПСО). Сучасні ІПСО відзначаються масовим застосуванням штучного інтелекту (ШІ) як у наступальних, так і в оборонних стратегіях, що кардинально змінює парадигми інформаційної безпеки. Автоматизація генерації контенту, персоналізація інформаційних впливів,

масштабування бот-мереж та технологій deepfake підвищують ефективність пропаганди та дезінформації, водночас ускладнюючи їхнє виявлення та протидію. Український досвід протидії цим загрозам стає одним із найважливіших прикладів сучасної боротьби в інформаційному просторі, що формує нові підходи до забезпечення національної безпеки.

Сучасні тенденції використання ШІ в ІІСО.

Російські інформаційно-психологічні операції дедалі активніше інтегрують ШІ для створення і поширення дезінформації, використовуючи мовні моделі для автоматизованої генерації фейкових новин і коментарів, deepfake-відео та голосових підробок. Персоналізація повідомлень і сегментація аудиторії дають змогу таргетувати вплив максимально ефективно. Водночас відкритий доступ до потужних ШІ-моделей дозволяє навіть малим групам організувати масштабні інформаційні кампанії, що змінюють інформаційний ландшафт у реальному часі. Західні країни також розвивають технології виявлення і нейтралізації подібних загроз, що є надзвичайно важливим для України в контексті міжнародної співпраці і посилення національної оборони.

Можливості та переваги застосування ШІ для захисту та контрдій.

Україна активно впроваджує системи штучного інтелекту для моніторингу інформаційного простору, виявлення та блокування дезінформації. Використання алгоритмів машинного навчання для аналізу великих обсягів даних, розпізнавання фейкового контенту, виявлення аномалій у поведінці користувачів соціальних мереж значно підвищує ефективність захисних заходів. Особливе значення мають системи раннього попередження і інструменти для автоматичного аналізу настроїв суспільства, які дозволяють оперативно реагувати на інформаційні виклики. Крім технічних засобів, важливою є міждисциплінарна взаємодія експертів із психології, соціології, кібербезпеки та аналітики даних для побудови комплексної стратегії протидії ІІСО.

Ключові виклики та ризики.

Розвиток ШІ в сфері ІІСО супроводжується низкою суттєвих викликів. По-перше, відбувається «гонка озброєнь» між технологіями наступу і захисту, що призводить до швидкої еволюції тактик та методів інформаційної війни, ускладнюючи прогнозування та реагування. По-друге, існують етичні проблеми, пов'язані з маніпуляцією свідомістю, поширенням неправдивої інформації і ризиками неконтрольованого впливу на громадську думку. Крім того, відсутність єдиних нормативно-правових стандартів та обмежений доступ до передових технологій у порівнянні з глобальними лідерами стримує ефективне впровадження інновацій.

Перспективні напрями розвитку.

Пріоритетними напрямками є інтеграція ШІ в національні системи стратегічних комунікацій і кіберзахисту, створення багаторівневих платформ для аналізу інформаційних загроз із урахуванням емоційних, семантичних і поведінкових факторів. Важливим є розвиток власних мовних моделей, адаптованих до українського мовного та культурного контексту, а також підготовка фахівців із кібербезпеки і етики ШІ. Поглиблення співпраці між

державою, науковими установами, громадянським суспільством і приватним сектором дозволить створити надійний інституційний каркас для протидії ІІСО. Міжнародна кооперація та обмін досвідом із провідними країнами в сфері ІІІ та інформаційної безпеки залишаються критично важливими для підвищення ефективності українських стратегій.

Висновки.

Використання штучного інтелекту в ІІСО є одночасно великим викликом і потужним інструментом для захисту національної безпеки України. Розбудова власних технологій, нормативно-правова база, а також підвищення цифрової грамотності суспільства сприятимуть формуванню стійкості до інформаційних загроз і посиленню оборонних спроможностей держави. Синтез українського досвіду з міжнародними підходами допоможе виробити ефективні механізми реагування на сучасні інформаційні виклики, що є запорукою успішної протидії агресії в кібернетичній і інформаційній сферах.

*Дворецький Віталій,
кандидат психологічних наук,
офіцер відділення з охорони важливих
державних об'єктів штабу,
військова частина 3114
Національної гвардії України*

ПРОБЛЕМИ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ СТРІЛЬБИ

Уміле та ефективне застосування вогнепальної зброї досягається тільки завдяки ефективному навчанню і повсякденному тренуванню. Важливу роль в навчальному процесі відіграє об'єктивність оцінювання, яка істотно впливає на формування позитивного ставлення до навчання в тих, хто навчаються.

Сучасна навчально-матеріальна база з вогневої підготовки, зокрема, електронно-оптичні тренажери відіграють роль в отриманні критеріїв оцінювання успішності навчання завдяки зворотному зв'язку, надаючи можливість не тільки викладачу, а й тому, хто навчається контролювати свої дії, виявляти помилки, відстежувати динаміку індивідуального розвитку.

Водночас сучасний підхід до побудови й оцінювання ефективності навчання стрільби все-таки не можна вважати об'єктивним, оскільки він ґрунтується на врахуванні кількісних показників стрільби, а саме її купчастості та точності й залежного від них показника влучності.

Згідно з сучасними методиками вогневої підготовки оцінка визначається: за знання матеріальної частини зброї, основ та правил стрільби, за стрільбу, дії при озброєнні й виконання нормативу. Водночас не завжди ті, хто навчаються усвідомлюють наявність зв'язку між знаннями теорії стрільби, навичками поведінки зі зброєю, рівнем розвитку сенсомоторних властивостей та ставленням до виконання завдання.